

УДК 81'373+81'28(477.86)

ЛИЧУК Світлана – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри мовознавства, Івано-Франківський національний медичний університет, вул. Галицька, 2, Івано-Франківськ, 76000, Україна (svitlanavl@ukr.net)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4508-7368>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2022.51.9>

Бібліографічний опис статті: Личук, С. (2022). Лексико-семантичні особливості назв жіночих та чоловічих головних уборів покутян (на матеріалі говірок Стечеви і Стецівки, Івано-Франківська область, Україна). *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія», 51, 70–75, doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2022.51.9>*

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НАЗВ ЖІНОЧИХ ТА ЧОЛОВІЧИХ ГОЛОВНИХ УБОРІВ ПОКУТЯН (НА МАТЕРІАЛІ ГОВІРОК СТЕЦЕВИ І СТЕЦІВКИ, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСТЬ, УКРАЇНА)

Анотація. У статті опрацьовано зібрану в говірках Покуття сіл Стечева і Стецівка Снятинської територіальної громади Коломийського району Івано-Франківської області народну лексику. Для вивчення обиралася насамперед лексика сфер, які найбільш актуальні для мешканців цих сіл і які виражають своєрідність номінації в місцевому мовленні. Дослідження здійснено на матеріалі лексико-семантичної групи «Назви чоловічих і жіночих головних уборів». Виділено відмінності таких назв, спричинені розвитком матеріальної культури, міграційними процесами жителів зазначених сіл, модернізацією життя, історичними перемінами тощо. **Мета** статті – здійснити повний системний аналіз зафіксованої лексики. **Методологія** дослідження передбачає використання таких загальнонаукових методів: системного, систематизації та описового. **Наукова новизна** роботи – комплексне регіональне дослідження апелювальної одягової лексики, встановлення міжмовного й міждіалектного контактування говірок, змін, пов'язаних із архаїзацією лексем та появою неологізмів. **Висновки.** Результати дослідження засвідчили зміни у номінаціях головних уборів, що виявляють себе у звуженні або розширенні семантичного обсягу наявних одиниць. Аналізовані лексеми вступають в семантичні опозиції за ознаками: призначення, час, величина, товщина, розташування, пори року, спосіб носіння. Номінування жіночих головних уборів теж здійснено за певними мотиваційними ознаками: зовнішній вигляд, спосіб виготовлення, матеріал, крій, розмір, національна особливість. Деякі з лексем мають синонімічні відповідники та спеціальне призначення. За ознакою виду хутра, з якого пошито чоловічий головний убір, розрізняють їх паралельні форми. За лінгвальною природою назви жіночих і чоловічих уборів утворюють дві групи: однослівні та аналітичні номінації. Респонденти старшого покоління зберегли давні риси говірок, молодше ж покоління збагачує їхній словниковий фонд новими назвами.

Ключові слова: говірка, покутський діалект, розмовно-побутова лексика, лексико-семантична група, номінація.

LYCHUK Svitlana – Candidate of Philology, Associate Professor of the Department of Linguistics, Ivano-Frankivsk National Medical University, 2, Halytska Str., Ivano-Frankivsk, 76000, Ukraine (svitlanavl@ukr.net)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4508-7368>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2022.51.9>

To cite this article: Lychuk, S. (2022). Leksyko-semantychni osoblyvosti nazv zhinochykh ta cholovichykh holovnykh uboriv pokutian (na materiali hovirok sil Stetseva i Stetsivka, Ivano-Frankivska oblast, Ukraina) [Lexical and semantic features of the names of women's and men's hats of Pokutyans (based on the

dialects of the villages of Stetseva and Stetsivka, Ivano-Frankivsk region, Ukraine)]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobyt'skoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriya «Filolohiia» – Problems of Humanities. “Philology” Series: a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, 51, 70–75, doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2022.51.9> [in Ukrainian].*

LEXICAL AND SEMANTIC FEATURES OF THE NAMES OF WOMEN'S AND MEN'S HATS OF POKUTYANS (BASED ON THE DIALECTS OF THE VILLAGES OF STETSEVA AND STETSIVKA, IVANO-FRANKIVSK REGION, UKRAINE)

Summary. *The article deals with the collected folk vocabulary in the dialects of Pokuttya in the villages of Stetseva and Stetsivka of the Sniatyn territorial community of the Kolomyia district of the Ivano-Frankivsk region. The vocabulary of the spheres that are most relevant for the villagers and that express the originality of the nomination in the local language was chosen for the study. The research was carried out on the material of one lexical-semantic group to denote ‘men’s and women’s hats’. The differences of such names caused by the development of material culture, migration processes of the inhabitants of these villages, modernization of life and historical changes, etc. are highlighted. The **purpose** of the article is to make a complete systematic analysis of the fixed vocabulary. The research **methodology** involves the use of the following general scientific methods: systemic, systematization and descriptive. The **scientific novelty** of the work is a comprehensive regional study of appellate clothing vocabulary, as well as the establishment of linguistic factors, which are manifested by interlingual and interdialectal contact of dialects, archaization of tokens and the emergence of neologisms. **Conclusions.** The results of the study showed the peculiarities of changes in the name of hats, as a result of which the semantic volume of words may be narrowed or expanded nominations. Tokens enter into semantic oppositions: purpose, time, size, thickness, location, seasons, manner of wearing. Nomination of women’s hats is also divided by motivational characteristics: appearance, method of manufacture, material, cut, size, national character. Some tokens have synonymous equivalents and special purpose. On the basis of the type of fur there are parallel forms of men’s hats. By the linguistic nature of the names of women’s and men’s clothes are presented in two groups: one-word and analytical nominations. Respondents of the older generation have preserved the old features of dialects, while the younger generation is increasing the vocabulary with new names.*

Key words: *dialect, Pokuttia dialect, colloquial vocabulary, lexical-semantic group, nomination.*

Постановка проблеми. Дослідження деяких тематичних і лексико-семантичних груп діалектної лексики окремих говірок є актуальним і багатоаспектним. Лінгвістичні студії цікаві з погляду причин, динаміки, напрямів та темпів змін у сучасному говірковому мовленні.

Зміни назв у часі допомагають виявити їхню динаміку. Суттєво впливають на ці зміни наука, культура, технічний прогрес, економічний розвиток і процеси, пов’язані з ним, контакти населення з іншими етнічними групами тощо.

Нові модні тенденції несуть і нові назви. Однак разом з цим говірки зберігають і свої давні риси.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом у слов’янському мовознавстві активізувалося вивчення побутової

лексики говорів української мови, у складі якої значне місце посідає тематична група назв одягу як одна з найбільш архаїчних груп лексики (Піцура, 2008, с. 75). Говіркові назви одягу та взуття часто розглядають в одній лексико-семантичній групі. Вони стали предметом досить докладних розвідок українських мовознавців. Їхнім матеріалом послуговували говірки різних регіонів України. Так, говірки Правобережного Полісся досліджував М. Никончук (Никончук, 1998), Західного Полісся – Л. Пономар (Пономар, 1997, 2016), Середнього Полісся – Г. Гримашевич (Гримашевич, 2011), Чернігівщини – Д. Неділько (Неділько, 1983), говірки Підгаєччини – О. Новіцька (Новіцька, 2014), карпатський говір – Т. Піцура (Піцура, 2008), наддністрянський говір – З. Бичко (Бичко, 2000), говірки Західного Поділля – Н. Коваленко (Коваленко,

2011), середньонадніпрянські говірки – Т. Бобер (Бобер, 2021) та інші.

Покутські говірки були об'єктом спеціального дослідження О. Гавадзин (Гавадзин, 2014), однак про говірки сіл Стечеви і Стецівки в ньому не йшлося. Оскільки покутські говірки – це все ще недостатньо вивчений мовний ареал, то важливо провести дослідження особливостей мовлення окремих населених пунктів. **Актуальність** нашої розвідки зумовлена відсутністю комплексного дослідження лексико-семантичної групи «Назви жіночих та чоловічих головних уборів» у зазначених говірках.

Мета пропонованої статті – системний аналіз лексики, зафіксованої у двох покутських говірках сіл Стечева і Стецівка Івано-Франківської області. Матеріалом для вивчення послуговували авторські польові записи розмовно-побутової лексики мешканців. Об'єктом дослідження стали лексеми цих говірок на позначення жіночих і чоловічих головних уборів, їхнє семантичне потрактування.

Завдання статті – з максимально можливою повнотою зібрати назви цієї групи та здійснити їхній лексико-семантичний аналіз.

Виклад матеріалу. Серед зібраної та проаналізованої говіркової лексики досить продуктивно виявилася лексико-семантична група назв головних уборів, особливо жіночих. Компоненти цієї групи можна об'єднати на підставі спільних чи близьких семантичних ознак і водночас протиставити одні одним за певними диференційними ознаками.

Назви головних уборів залежать від покоління діалектоносіїв: представники найстаршого покоління найповніше зберегли всі особливості мовлення місцевих говірок.

Одиниці лексико-семантичної групи «Назви головних уборів» розподіляємо поміж двома підгрупами: а) на позначення жіночих, б) на позначення чоловічих головних уборів.

Проаналізувавши семантичну підгрупу «Жіночі головні убори», зазначимо, що вона включає назви намітки та різних видів хусток.

Номени *на'м'ітка*, *ч'і'пец* і *о'ч'інок* – це позначення головних уборів заміжніх жінок, які вийшли з ужитку і стали архаїзмами. Натомість великою популярністю користуються хустки як у жінок, так і в дівчат. За давніми українськими традиціями заміжня жінка мала

постійно ходити з покритою головою. Однак цей звичай відійшов у минуле, тож тільки жінки старшого віку дотримуються його. Обов'язково молоді одягають хустку, йдучи до храму. Хустка вказує на вік жінки, підкреслює святковість чи буденність одягу, інформує про статус жінки. Колір хустки також вказує на вік жінки, наприклад: хустки світлого кольору носять молоді жінки (за винятком трауру), темніші (зелені, червоні) – середнє покоління, а темні і чорні – жінки старшого віку. Під час посту, не залежно від віку, жінки носять темні хустки, а жінки похилого віку – чорні.

У досліджуваних говірках лексема *хустка* та її фонетичний варіант *фустка* вступає в семантичні опозиції стосовно:

призначення: *фустка про св'єта* / *фустка про будни, св'ітошина фустка* / *буденна (будеўна) фустка*;

часу: *но'ва фустка* / *ста'ра фустка*, *фустка ти'пер'ішна (тип'ірна)* / *фустка даўна*;

розміру: *ви'лика фустка* / *мала фустка* / *сиредна фустка*;

товщини: *тон'ка фустка* / *груба фустка*;

пори року: *зи'мова фустка* / *о'с'інна фустка* / *л'ітна фустка*;

характеру носіння: *нижня фустка* / *верхна фустка*;

способу носіння: *фустка п'ід бороду за'віезана* / *фустка на'зад за'віезана*.

Поділяємо номінації хусток також за мотиваційними ознаками, як-от:

рисунок: *фустка з хмарами*, *фустка з о'жинами*, *шал'інова фустка* тощо;

спосіб виготовлення: *паву'тинка*, *пли'тена (віезана) фустка*;

матеріал: *коци'кова фустка*, *пухова фустка*, *пар'чева фустка* (*фустка з пар'ч'оў*), *ширст'іна (ширск'іна) фустка*;

національна ознака: *кана'дійска фустка*, *амири'канска фустка*, *ту'рецька фустка*, *пол'ска фустка*;

крій: *три'кутна фустка*, *ко'синка*, *ква'дратова*;

розмір: *п'іўто'рач'ка*, *мит'рова фустка*.

Жінки старшого віку в холодну пору року носили по дві хустки – нижню тонку і верхню товсту (теплу, грубу).

Окрему семантичну підгрупу становлять назви на позначення теплих (грубих)

хусток. Так, зареєстровано найменування: *ширск'іна* *фустка*, *коци'кова* *фустка*, *пухова* *фустка*, *теплий шарф'ік*. В'язану гачком хустку з ажурними мереживними візерунками з овечої шерсті називають *паву'тинкою*. Вона хоч рідка, але тепла.

Як зазначають респонденти, святкові хустки за розміром поділялися на невеликі й великі. Малі хустки називали *амири'канками*, а великі – *па'вунками* (білі, жовті, червоні, зелені, чорні) з *торо'ками*, *биз торо'к'іу*, з *лан'цями*. Великі хустки одягали на різдвяні свята до церкви. Біла *па'вунка* користувалася популярністю у весільному обряді: нею покривали голову молодої.

За характером рисунка на хустці виділяємо такі семантичні ряди:

назви, пов'язані з явищами природи: *фустка* з *хмарами*, *фустка* з *з'іроц'ками*;

назви, утворені від назв дерев, ягід: *фустка* з *дубовими лист'ками*, *фустка* з *о'жинами* тощо;

назви, утворені від назв рослин, зокрема квітів: *фустка* з *кун'у'шинкою*, *фустка* з *ружжями*, *фустка* з *в'іноч'ком* (*синим*, *жовтим*, *коричневим*, *зі'леним*).

З уст респондентів ми дізнались і про інші назви, які побутують у цих говірках: *фустка* у (*великий*, *малий*) *го'рошок*, *фустка* з *ч'естоу' сиридиноу'*, *фустка* з *темним краєм*, *фустка* с *св'ітлим краєм*.

У теплу пору року носили тонкі хустки. Літній варіант хусток номінують такими назвами: *газова* *фустка*, *ра'з'іука*, рідше *платина*, *платок*, *ко'синка* (з простої натуральної тканини).

Досліджуючи номінації головних уборів жінок, фіксуємо перехід від традиційних їх різновидів до загальноєвропейських. Великою популярністю у молодого покоління користуються шапки й берети, яких у говірках називають *ш'епка* (вар. *шч'епка*) та *би'рет*, рідше *би'ретка* (у мовленні старшого покоління). Відома в слов'янському світі лексема *бе'рет* запозичена з французької чи італійської мов, пор. фр. *beret* 'баскська шапка', іт. *beretta* 'ковпак' (ЕСУМ, I, с. 174). Уживаними серед молоді є назви *ж'іночий кашк'іт*, *к'епка*, *па'нама* і *ж'іночий капил'ух*. Дві останні лексеми позначають головні убори, використовувані під час літнього відпочинку.

Проаналізувавши назви чоловічих головних уборів, зазначимо, що ця підгрупа лексики є менш продуктивна. В активному вжитку перебуває загальна номінація *ш'епка*, вар. *шч'епка*. Назви *смушева* *ш'епка*, *кримка*, *ку'банка* вийшли з ужитку, зрідка ними користуються чоловіки старшого покоління. Номени *смушева* *ш'епка* і *кримка* поступилися більш сучасній назві *ка'ракул'ева* *ш'епка*. Суттєво активізувалися нові, до того ж запозичені назви *к'епка*, *кар'туз*, *кашк'іт*, *па'нама*, *капил'ух в'іт сонця*, *солломійний капил'ух*, які мають спеціальне призначення.

За ознакою 'вид хутра, з якого пошита шапка' розрізняють: *норкова* *ш'епка* (*ш'епка* з *норки*), *кр'іл'еча* *ш'епка* (*ш'епка* з *кр'ілл'а*), *нутр'ієва* *ш'епка* (*ш'епка* з *нутр'ієй*), *ка'ракул'ева* *ш'епка* (*ш'епка* з *ка'ракул'а*), *об'манка* (зимова шапка, яка не розкочується). Такі види шапок носять чоловіки найстаршого покоління. Назва *об'манка*, утворена від дієслова *об'ман'увати*.

Висновки. Збір і накопичення діалектного матеріалу, ареальна характеристика невеликих діалектних зон забезпечить видання національного атласу української мови. Підготовка праць регіонального характеру дасть змогу об'єктивніше й повніше представити мовно-територіальні одиниці українського діалектного континууму та проаналізувати властиві їм риси.

Проаналізувавши назви жіночих і чоловічих головних уборів, зазначимо, що жіноча підгрупа лексики є більш продуктивною. Компоненти цієї групи можна об'єднати на підставі спільних чи близьких семантичних ознак і водночас протиставити за певними розрізнявальними ознаками. Можлива диференціація цих одиниць і за покладеним у їх основу мотиваційним критерієм. Належить відзначити доволі активну відмову носіями говірок від традиційних видів головних уборів і перехід на загальноєвропейські їх фасони. Респонденти старшого покоління найповніше зберегли архаїчні особливості місцевих говірок.

У статті здійснено лиш перші кроки в напрямі вивчення покутських говірок Стечеви і Стецівки. Перспективи подальших досліджень полягають у визначенні напрямів і наслідків міжговіркової взаємодії.

ЛІТЕРАТУРА

- Бичко З.** Діалектна лексика наддністрянського говору : монографія. Тернопіль : Лідер, 2000. 280 с.
- Бобер Т. Б.** Назви одягу, взуття та прикрас із середньонадніпрянських говірок : структура, принципи номінації, просторове варіювання: дис. ... доктора філософії : 10.02.01 / Черкаси, 2021. 376 с.
- Гавадзин О.** Назви одягу, взуття, головних уборів, прикрас Покуття : структура, семантика, ареалогія: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Івано-Франківськ, 2014. 369 с.
- Гримашевич Г. І.** Динаміка лексики одягу в говірках Середнього Полісся. *Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету*. 2011. Вип. 6. С. 133–139.
- Гримашевич Г.** Номінація одягу та взуття в середньополіському діалекті : дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Київ, 2003. 532 арк.: іл. арк. 250–268.
- Гримашевич Г. І.** Словник назв одягу та взуття середньополіських та суміжних говірок. Житомир : Північноукраїнський діалектологічний центр; Житомирський держ. педагогічний ун-т ім. Івана Франка, 2002. 184 с.
- ЕСУМ** – Етимологічний словник української мови. У 7 т. / ред. О. С. Мельничук та ін. Київ : Наукова думка, 1982. 1982 – 2013.
- Коваленко Н. Д.** Фраземіка говірок Західного Поділля : монографія / відп. ред. П. Ю. Гриценко. Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О.А., 2011. 176 с.
- Неділько Д.** Назви одягу і взуття в говірках Чернігівщини. *Структура і розвиток українських говорів на сучасному етапі: Тези доповідей і повідомлень*. Житомир, 1983. С. 209–210.
- Никончук М. В.** Назви одягу і взуття правобережного Полісся. Житомир, 1998. 230 с.
- Новіцька О. І.** Побутова лексика Підгаєччини: семантика, способи номінації, ареал : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Івано-Франківськ, 2014. 20 с.
- Піцура Т.** Архаїчні назви взуття в українських карпатських говорах. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія філологічна*. Ужгород, 2008. Вип. 18. С. 75–80.
- Піцура Т.** Назви жіночих прикрас в українських карпатських говорах. Волинь – Житомирщина: історико-філологічний збірник з регіональних проблем. Вип. 17. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. № 17. С. 116–125.
- Пономар Л. Г.** Назви одягу Західного Полісся. К., 1997. 182 с.
- Пономар Л.** Народний одяг Слобожанщини на загальноукраїнському тлі. *Матеріали до української етнології. Національна академія наук України, Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського*. 2016. Вип. 15. С. 35–40.

REFERENCES

- Bychko, Z.** (2000). *Dialektna leksyka naddnistrianskoho hovoru : monohrafiia [Dialect vocabulary of the Transnistrian dialect: monograph]*. Ternopil: Lider [in Ukrainian].
- Bober, T. B.** (2021). *Nazvy odiahu, vzuttia ta prykras iz iz serednonaddniprianskykh hovirok: struktura, pryntsyphu nominatsii, prostorove variuvannia [Names of clothes, shoes and jewelry from the Middle Dnieper dialects: structure, principles of nomination, spatial variation]*. (Doctor's thesis). Cherkasy [in Ukrainian].
- Havadzyn, O.** (2014). *Nazvy odiahu, vzuttia, holovnykh uboriv, prykras Pokuttia: struktura, semantyka, arealohiia [Names of clothes, shoes, hats, jewelry Pokuttia: structure, semantics, areology]*. (Candidate's thesis). Ivano-Frankivsk [in Ukrainian].
- Hrymashevych, H. I.** (2011). *Dynamika leksyky odiahu v hovirkakh Serednoho Polissia [Dynamics of clothing vocabulary in the dialects of Middle Polissya]*. *Filolohichni studii. Naukovyi visnyk Kryvorizkoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu – Philological studies. Scientific Bulletin of Kryvyi Rih State Pedagogical University* (Issue 6), (pp. 133–139) [in Ukrainian].
- Hrymashevych, H.** (2003). *Nominatsiia odiahu ta vzuttia v serednopoliskomu dialekti [Nomination of clothes and shoes in the Middle Polish dialect]*. (Candidate's thesis), (pp. 250–268). Kyiv [in Ukrainian].
- Hrymashevych, H. I.** (2002). *Slovyk nazv odiahu ta vzuttia serednopoliskyykh ta sumizhnykh hovirok [Dictionary of clothing and footwear names of Middle Polish and related dialects]*. Zhytomyr [in Ukrainian].
- Melnychuk, O. S.** (Ed.). (1982–2013). *Etymolohichni slovnyk ukrainskoi movy [Etymological dictionary of the Ukrainian language]*. (Vols. 1–7; Vol. 1), (p. 174). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- Kovalenko, N. D.** (2011). P. Yu. Gritsenko (Ed.), *Frazemika hovirok Zakhidnoho Podillia: monohrafiia [Phraseics of dialects of Western Podillya: monograph]*. Kamianets-Podilskyi: PE Buynytskyi O. A [in Ukrainian].

- Nedilko, D.** (1983). Nazvy odiahu i vzuttia v hovirkakh Chernihivshchyny [Names of clothes and shoes in the dialects of Chernihiv region]. *Struktura i rozvytok ukrainskykh hovoriv na suchasnomu etapi: Tezy dopovidei i povidomlen – The structure and development of Ukrainian dialects at the present stage: Abstracts of reports and communications* (pp. 209–210). Zhytomyr [in Ukrainian].
- Nykonchuk, M. V.** (1998). *Nazvy odiahu i vzuttia pravoberezhnoho Polissia [Names of clothes and shoes of the right-bank Polissya]*. Zhytomyr [in Ukrainian].
- Novitska, O. I.** (2014). *Pobutova leksyka Pidhaiechchyny: semantyka, sposoby nominatsii, areal [Household vocabulary of Pidhayechchyna: semantics, methods of nomination, area]*. (Extended abstract of Doctors thesis). Ivano-Frankivsk [in Ukrainian].
- Pitsura, T.** (2008). Arkhaichni nazvy vzuttia v ukrainskykh karpatskykh hovorakh [Archaic names of shoes in the Ukrainian Carpathian dialects]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriiia filolohichna – Scientific Bulletin of Uzhgorod University. Philological series* (Issue 18), (pp. 75–80). Uzhhorod [in Ukrainian].
- Pitsura, T.** (2007). Nazvy zhinochykh prykras v ukrainskykh karpatskykh hovorakh [Names of women's jewelry in the Ukrainian Carpathian mountains]. *Volyn – Zhytomyrshchyna: istoryko-filolohichniy zbirnyk z rehionalnykh problem – Volyn – Zhytomyr region: historical and philological collection of regional problems* (Issue 17), (pp. 116–125). Zhytomyr [in Ukrainian].
- Ponomar, L. H.** (1997). *Nazvy odiahu Zakhidnoho Polissia [Names of clothes of Western Polissya]*. Kyiv [in Ukrainian].
- Ponomar, L.** (2016). Narodnyi odiah Slobozhanshchyny na zahalnoukrainskomu tli. Materialy do ukrainskoi entolohii [Folk clothes of Slobozhanshchyna on the all-Ukrainian background. Materials on Ukrainian entology]. *Natsionalna akademiia nauk Ukrainy, Instytut mystetstvoznavstva, folklorystyky ta etnolohii imeni M. T. Rylskoho – National Academy of Sciences of Ukraine, M. T. Rylsky Institute of Art History, Folklore and Ethnology* (Issue 15), (pp. 35–40) [in Ukrainian].